

10.07.2023 tarihli yeni not: 2015 yılında yazdığım bu çalışma notu, yeni bir çalışma notu ile güncellenecek. Lütfen [LINKTEKİ](#) yazıyı ve devamı olan yazıyı da okuyunuz. 2015 tarihli bu çalışma notumu bazı kavramlara ilişkin meallerin doğru olduğunu varsayarak yazmıştım. Maalesef mealler doğru değilmiş. Gerekçeleri ile birlikte yeni notumda yazacağım. Sorularınız için kuranincelemesi@gmail.com

Kuran ayetlerini anlamak için;

1. Ayetlerin Yaratıcı'nın sözleri olduğuna güvenin-bilgin-imanın-eminliğin "tam" olacak. Eğer bu noktada şüphelerin varsa, önce bu şüphelerinin üzerine yoğunlaşmalısın.
2. Yaratıcı'nın sözlerinde çelişki yoktur. Ayetleri Kuranın bütünlüğü içerisinde anlamalısın. Yan kaynaklar (rivayetler, söylenceler, kemikleşmiş kanılar, çağın dayatmaları vb.) kullanarak ayetleri anlama yoluna gidersen çelişkiler ile muhakkak karşılaşacaksın.
3. Yaratıcı mesaj'ını "sana" indirdi. Buna inanmalısın. Dönüp dönüp geriye ve/veya etrafına bakıp durma! Kur'anın anlamını, bakmasını bilersen hayatın içerisinde bulacaksın.

Yukarıda sıraladığım maddelere örneklik teşkil etmesi bakımından, hemen iki örnek paylaşayım:

Blog sayfasının ismini "dinsiz" olarak vermiş muhtemelen "dinsiz" bir arkadaş, "dövün" olarak çevrilmiş ayetleri blogunda sırladıktan sonra "hayır bu çeviri tarzı yanlıştır" diyenlere nasıl seslenmiş?

Evet öncelikle bu yukarıdaki meallerin iyice bir okunmasını istiyorum sizden. Görüleceği gibi Diyanet, Prof. Süleyman Ateş, Y.Nuri ve Elmalılı gibi önemli isimlerin çevirilerinde (ki aslında bütün Kuran meallerinde bu böyledir) ayette "eşini dövme" tam olarak vurgulanmıştır. (Her ne kadar Y.Nuri Öztürk sonradan dönsede bu çeviriden ama o da başka bir meseledir çünkü bu hocamızın Kuran'ı çağa uydurmak gibi bir sorunu var, tabii Edip Yüksel de öyle)

Şimdi hemen hemen bütün meallerde durum bu iken burada nasıl olurda bazı arkadaşlar konuya itiraz edierler mesnetsiz bir şekilde anlamak mümkün değildir. Yani bu arkadaşlar kendilerini Elmalılı'dan, S.Ateş'den, Diyanetten vb. daha fazla mı "alim" zannederler ?

[Kaynak](#)

Bu arkadaşımızın muhtemelen yukarıda sıraladığım Madde 1 konusunda problemleri var ve o

yüzden Madde 2'yi ihlal etmek eğiliminde. “Dünya dönüyor” diyen adamın yanında mısın, yoksa engizisyon mahkemesi heyetinin yanında mı? Unutma ki o gün o mahkemenin heyeti de “alim” adamlardı. Hakikate bu şekilde ulaşamazsın.

Şimdi de bir başka yaklaşım örneği vereyim:

<https://www.youtube.com/watch?v=SuY-6bCy6hk>

Yapmış olduğum girişten sonra kendi bulgularımı paylaşmak istiyorum. Ama öncelikle ayetin Arapça transkriptini anahtar olarak seçtiğim kelimeleri boyamak suretiyle vereyim ve ardından hakim olan “meal” anlayışından bir kaç örnek vererek konuya başlamaya çalışayım:

Erricâlu kavvâmûne ‘alâ annisâ-i bimâ faddala(A)llâhu ba’dahum ‘alâ ba’din vebimâ enfekû min emvâlihîm^(c) fe-ssâlihâtu kânitâtun hâfizâtun lilğaybi bimâ hafiza(A)llâh(u)^(c) vellâtî tehâfûne nuşûzehunne fe’izûhunne vehcurûhunne fî-lmedâci’i vadribûhun(ne)^(s) fe-in eta’nekum felâ tebgû ‘aleyhinne sebîlâ(en)^(k) inna(A)llâhe kâne ‘aliyyen kebîrâ(n)

Erkekler, kadınlardan üstündür, çünkü Allah onları bir çok şeylerde kadınlardan üstün etmiştir, çünkü onlar, kadınları, mallarıyla geçindirirler, doyururlar; iyi kadınlar da itaatli olurlar ve Allah, onların hakkını nasıl korumuşsa onlar da, kocaları yanlarında olmasa bile, iffetlerini korurlar. Kadınlarınızın serkeşliğinden korkunca onlara öğüt verin, onları yatakta yalnız bırakın, dövün onları. Fakat itaat ettikleri takdirde de aleyhlerine bir sebep araştırmayın, şüphe yok ki Allah çok yüce ve büyüktür. (Abdûlbaki Gölpinarlı Mealı)

Allah’ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur. Dürüst ve erdemli kadınlar, gerçekten Allah’ın koruduğu mahremiyeti koruyan sadık ve itaatkâr kadınlardır. Kötü niyetlerinden ve aldatmalarından korktuğunuz uslanmayan kadınlara gelince; onlara (önce) nasihat edin; sonra (uslanmazlarsa) kendilerini yataklarında yalnız bırakın; sonra (edepsizliklerine ve ahlaksızlıklarına devam ederlerse) dövün ve bundan sonra itaat ederlerse onları incitmekten kaçının. Şüphe yok ki Allah çok yücedir, çok büyüktür. (Cemal Külünkoğlu Mealı)

Açıkça itiraf edeyim ki; uzun bir süre bu ayet benim problem yaşadığım ayetlerdendi. Neydi bu problemler?

1- Erkeklerin kadınlardan üstün olduğu ifadesi geçmesi

2-Önde sakallı cübbeli şalvarlı bir amca arkada çarşafa bürünmüş dört kadın imgesini akla getirmesi

3-İtaatsiz kadını yola getirmek için önerilen çözüm

4-Kadınları dövmeye açıkça izin vermesi

Ama öncelikle bir soruya cevap vermeliydim. Madde 2'yi ihlal mi diyordum? Evet. Bir yandan “rivayetler ve gelenek” zincirinden gelen meallerin içerisinde boğuluyor bir yandan da “modern” dayatmaların paniği ile bocalıyordum. Bu yüzden iki kaygıyı da kenara bırakmaya karar verdim ve Madde 3'e geçtim. Yani ayetin anlamını “hayatımda” aramaya karar verdim.

Şimdi bulgularımı paylaşmak istiyorum:

Bulgu 1: “Endişe etmek”

Uzun süre bocaladıktan sonra ayeti anlamamı sağlayan ifade bu ifade oldu. Bakın bu ifade bir sonraki ayette de geçiyor:

Evli çiftin aralarının açılmasından **endişeleniyorsanız (hifum)**, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden de bir hakem atamalısınız. (Karı ve koca) barışmayı isterlerse ALLAH ikisinin arasını bulur. ALLAH Bilir, Haber alır.

Dışarıdakiler bir ailede huzursuzluk olduğunu ve işin boşanmaya gideceğinden nasıl endişe duyarlar? Demek ki “geçimsizlik” artık ayyuka çıkmıştır; aile sınırlarını aşmıştır. Demek ki bağlam içerisinde bir önceki ayet; işte bu ayyuka çıkacak olan boşanma aşamasının “aile içi” kısmını düzenliyor. yani, Nisa 34 artık aşıkâr olan bir boşanma durumu öncesini düzenliyor.

Bulgu 2: Nüşuz

Peki Nisa 34'te erkek neden endişe ediyor? Eşinin nüşuzundan... Nüşuz "yükselmek, normalin dışına çıkmak" demektir. Aile Hukuku bağlamında Allah bize bu kelimeyi veriyor. Nüşuz yani bir evlilik sözleşmesinin son bulmasını gerektirebilecek şeyler..... Sonuçta evlilikler biter ve nedenleri türlü türlüdür... (Şiddetli geçimsizlik) Peki aldatmak şiddetli geçimsizlik midir? Hayır.. Peki nereden çıkıyor da "nüşuz"a iffetsizlik gibi anlamlar yüklüyorlar?

Bulgu 3. Üstünlük

Ayette geçen Fe Dad Lam (Faddala) Kuranda mutlak bir üstünlük için değil nisbi bir üstünlük için kullanılmış. Şöyle ki, diyelim yüksek bir raftan bir eşya alınacak ve benim boyum 1.95. Arkadaşıma "sen dur senin boyun 1.70 ben uzanayım rahatça alırım" demem ona üstünlük taslamam mıdır veya onu aşağılamam mıdır? Eğer arkadaşım "vaay sen beni aşağıladın" derse bu onun kompleksidir; ben durumu söylüyorum raftan bir şey alınacaksa boyu en uzun olanın alması en mantıklı olandır. Veya boyu uzun olanın basketbol takımına seçilmesi veya iyi nişancıya orduda buna özel görev verilmesi vs. İşte bu gibi durumlar için Fe Dad Lam kökü içere kelimeler kullanılmış kuran boyunca.

Bakın Kuran Elçilerin hiç birisinin arasında ayırım yapılmamasını söyler ve fakat zaman zaman şöyle ifadeler yer verir:

Rabbin, göklerdeki ve yerdeki kimseleri de daha iyi bilir. Yemin olsun biz, peygamberlerin bir kısmını bir kısmına üstün (Feddelna) kılmışızdır. Davûd'a da Zebur'u verdik.

Bulgu 4. Erkeğe ve kadına düşen görev....

Bana biten bir evlilik gösterin ki ayrılan taraflardan birisi "ayrıldık çünkü ben haksızdım" desin... İki taraf da kendisine göre haklıdır veya söyleyecek sözleri vardır. Yani ayette "eşinin evlilik sözleşmesini bitirecek boyutta olumsuz tavır ve davranışlarından rahatsız olan erkek; aynı şekilde eşini de rahatsız ediyor olabilir. Peki o halde ayet neden sadece erkeğin duyacağı endişeden bahsediyor? Aslında ayet sadece erkeğe seslenmiyor. Şiddetli geçimsizlik tehlikesinin bir karabulut gibi üzerine çöktüğü ailenin bireylerine Rabbimiz "kul" olduklarını ve temel yaratılış kodlarını hatırlatıyor. Tabiri caizse onları şiddetli geçimsizlikten men edecek; sorunları her ne ise onu çözmelerini sağlayacak temel prensipleri hatırlatıyor.

Nedir peki bu temel prensipler? **KAVVAMA** (gözetme) sorumluluğu genetik olarak erkeğe kodlanmıştır.

GAYB'ı korumak da kadının genetiğine kodlanmıştır.

Aslında erkek için **KAVVAMA** ve kadın için **GAYB** kodlamalarında yüklü çok anlam vardır. Bunu burada uzatıp meseleyi dallandırmak istemiyorum ama ayetteki ifadelerle böyle bakılmalıdır. Lütfen hayattan örneklerle burasını hep beraber düşünelim.

Bu ayetten “kadın çalışamaz, , kadın evde otursun çocuk baksın, kadının biricik görevi analıktır” gibi söylemlerden dem vurduğum sanılmasın.

İşte Allah ayette “şiddetli geçimsizlik (nüşuz) tehlikesinin baş gösterdiği durumlarda; konunun içerisine hiç girmiyor tabiri caizse iki tarafada temel genetik kodlarını ve Rabbleri ile olan ahitlerini hatırlatıyor tabiri caizse dünyevi meseleler için didişirken bu iki temel prensibi de hatırdan çıkarmayın diyor.

Kuranın bir çok yerinde kadın -erkek eşitliği zaten vurgulanıyor. Burada temel bir hatırlatma var,üzerinde çokça düşünülmesi gereken. Ayetteki kelimeleri “ıffetsizlik, serkeşlik, namussuzluk” gibi hep cinsel çağrışımlı kelimelerle çevirenlerin hepsini reddediyorum. Eğer öyle olacak olsa idi Kuranda kullanılan başka kelimeler var ayette onlar kullanılırdı. Fakat **Nüşuz, Faddala, Kavvama, Gayb ve Darabe** ; kullanılan bu kelimeler adeta cuk oturuyor... Her toplum, zaman ve zemine uygulanabilecek aslında öylesine güzel seçilmiş çelişkisiz kelimeler ki...

Bulgu 4. Nisa 128 konunun bir diğer boyutu

Ve-ini-mraetun hâfet min ba'lihâ nuşûzen ev i'râdan felâ cunâha 'aleyhimâ en yuslihâ beynehumâ sulhâ(an)^(c) ve-ssulhu hayr(un)^(k) veuhdirati-l-enfusu-şşuhh(a)^(c) ve-in tuhsinû vetettekû fe-inna(A)llâhe kâne bimâ ta'melûne habîrâ(n)

Nüşuz erkek için de söz konusu. Ve erkek söz konusu olduğunda bir kelime daha ekleniyor: iâ'râDan (Yüz çevirme)

Ve bu durumdaki ifade çok ilginç: Bir kadın erkeğin nüşuzundan ve yüz çevirmesinde endişe duyarsa aralarında barış yapmalarında onlara günah yoktur. Yani kadın burada o kadar mustarip ki, sulh yapmıyorum bu iş bitmiştir derse haklı. Ama tüm bu çektiğine rağmen yine de eşiyle kalma şikkini istiyorsa bir günah yok.

Yani Nisa 34 ile 128 beraber incelenmeli. Konuyu çok dallandırmamak adına buranın üzerinde bu kadar duruyorum.

Bulgu 5. Darabe (Dövün?)

Darabe Arapçadaki en geniş kapsamlı kelimelerden birisi. İngilizcedeki “phrasal verb” lere benzer kullanımları var fakat o kullanımlarına burada girmeyeceğim.

Kuran boyunca Nisa 34’teki gibi “yalın” durumlarda nasıl kullanılmış bakalım:

Bir zamanlar Mûsa, toplumu için su istemişti de biz, “Asan ile şu taşa vur!” demiştik. Taştan hemen oniki göze fışkırmıştı. Her bölük insan kendilerine özgü su kaynağını bilmişti. “Allah’ın rızkindan yiyin, için; yeryüzünde bozgunculuk yaparak şuna buna saldırmayın.” demiştik.

Musa Aleyhisselamın asası... Hani şu yılan şekline giren.... Sihirli asa... Musa Aleyhisselam kıssaları oldukça sembolik anlatımlı kıssalardır. Kimse burada “vurma” eyleminin “sopayı kaldırıp adamın kafasına vurdu” eylemi ile aynı eylem olduğunu iddia edemez.

Rabbin, meleklere şöyle vahyedyordu: “Ben sizinle beraberim. İmanı olanları sağlamlaştırın. İnkâr edenlerin kalpleri içine korku salacağım; **vurun boyunların üstüne, vurun onların her parmağına.”**

Yine sembolik bir anlatım. Meleklerin parmaklara ve boyunlara vurması nedir?

Bir görseydin o küfre sapanları! Melekler canlarını alırken onların **yüzlerine ve arkalarına vuruyorlardı: “Yangın azabını tadın.”**

Sembolik anlatım.

(Düvenin) bir parçasıyla ona (öldürülene) vurun,” dedik. İşte, ALLAH ölüleri böyle diriltir ve düşünesiniz diye ayetlerini (mucizelerini) böyle gösterir.

Sembolikanlatım.

Örtülerini göğüs yırtmaçlarının üzerine vursunlar.

Koysunlar, yerleştirsınler anlamında.

“Eline bir demet sap al da onunla eşine vur ve yeminini bozma.”

Bu ayetteki vur tamamen Kitabı Mukaddesten alınmış bir örnek üzerine yapılan yorumdur. Ayet yine semboliktir. (bkz. 38:44)

Tespit edebildiğim katıksız darp etmek;vurmak anlamına gelen tek kullanım var Kuranda;

İyice yanlarına sokulup sağ eliyle bir darbe indirdi. (İbrahim putlara)

Kaldı ki bu anlatımın dahi sembolik olabileceğini düşünmekteyim ama üzerinde biraz çalışmam lazım.

Yani Kuran boyunca 3 kez isim Darb olarak 55 kez edilgen fiil Darabe olarak geçen “darb” sadece 1 ayette o da “sağ eliyle vurdu” şeklinde “vurmak” anlamıyla geçiyor.

Kuran boyunca çoğunlukla sembolik ve üst anlam söz konusu olduğunda tercih edilmiş olan bu kelimenin Nisa 34’te “kadını dövün” anlamına nasıl gelebileceğini sanırım öyle çevirenler açıklasın.... Ve hala “işte Kuranda kadını dövün ” yazıyor diyenleri esas ben “kadın düşmanlığı ile suçlamak isterim.

Not: Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüz sopa vurun

Korunan kadınları suçladıktan sonra dört tanık getiremeyenlere seksen celde vurun

Bakın tam bizim bildiğimiz yüzde yüz fiili ve sembolik olmayan “vurmak” bakalım hangi fiil kullanılmış: Ecludi (darabe fiilinin kullanılmış olması için yanıp tutuşanlar için üzgünüm)

Sözün sonu:

Genetik kodlaması **KAVVAM** olan erkek, genetik kodlaması **GAYBI KORUR** olan kadın (eşin) in Nüşuzundan (evliliğin tehlikeye girmesine yol açacak davranışları) endişe edersen onunla konuş, diyaloga, iletişime geç bu şekilde sorunu çöz (iletişim tek taraflı olmaz) olmadı yataklarınızı ayırın (bu cinsel olarak bir ceza verme değil; kim kime ceza veriyor sadece aynı evde biraz düşünmek için hayatları bir miktar ayırmak) ve son çare Darabe yap (en uygun kelime olarak YAPTIRIM aklıma geliyor yani artık boşanmayı ciddi ciddi gündeme getirmek; artık daha sert olmak belki kartları daha açık oynamak belki eşini vazgeçirmek için gözünü korkutacak taktikler yapmak belki ayrı evlerde yaşamak)

Ve artık iş DARABE ye gelince devreye 3. şahıslar giriyorlar çünkü Nisa 35’e göre artık iş ayyuka çıkıyor boşanmaları gündeme geliyor.

Hep beraber düşünüp tartışmak dileğiyle...

Bu yazı da konu ile ilgili :

•

[Kuran'da tecavüz](#)

[\(ırza geçme\) cezası yok mu?](#)

•

[Müslüman bir ülkede doğmayanların suçu ne?](#)

Kadının Şahitliği...

-

[Kuran'da kadının şahitliği konusu](#)

[Kadınları](#)

dövün diye bilinen ayete farklı bir yaklaşım: Nisa 34

[Beyaz iplik siyah iplik](#)